

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Samlivs- og likestillingsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Nordfold 8.mars 2012

Deres ref. 201104529

Hørings svar NOU 2011: 18 Struktur for likestilling

KUN senter for kunnskap og likestilling (KUN) har mottatt NOU 2011:18 Struktur for likestilling til høring.

Den foreliggende utredningen omhandler de institusjonelle og organisatoriske rammene for likestillingsarbeidet.

KUN senter for kunnskap og likestilling – en partner i praktisk likestillingsarbeid

I 20 år har KUN vært en likestillingsaktør med stor aktivitet. Vi bistår i arbeidet med å skape likestilte samfunn som gir kvinner og menn muligheter til medvirkning, utvikling og å forme sine egne liv uavhengig av etnisitet, alder, seksuell legning, funksjonsnivå mv.

Vårt fagmiljø har teoretisk kunnskap, og lang erfaring med å bidra i praktisk likestillingsarbeid.

KUN er engasjert i mange små og store utviklingsprosjekter og aktiviteter regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette bidrar til utvikling av ny kunnskap om likestilling og kunnskap om betydningen av likestilling og mangfold i samfunnsutviklingen. Vi tar i bruk prosesser for å sikre medvirkning og vi bruker forskning, statistikk og erfaring for å komme fram til hva som kan gjøres for å forbedre likestillings situasjonen og skape mer mangfold i organisasjoner og i lokalsamfunn.

www.kun.nl.no

Høringsuttalelse

KUN imøteser en mer offensiv satsing på likestillingsarbeidet og en tydeligere struktur for likestilling. Behovet for å utforme en tydeligere og helhetlig likestillingspolitikk er etter vår erfaring stor.

KUN støtter fremlagte forslag som vil styrke virkemiddelapparatet og støtter et større fokus på aktivt arbeid regionalt. Vi ønsker velkommen et tiårig utviklingsprogram som inkluderer større ressurser til et praktisk pådriver- og prosessarbeid. KUN støtter utvalgets forslag om hvordan Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda rolle og myndighet bør justeres.

I høringsuttalelsen har vi valgt å legge vekt utredningens hovedforslag:

- 1) Presiseringer i lovgrunnlaget
- 2) Nytt likestillingsdirektorat
- 3) Et tiårig utviklingsprogram for likestilling
- 4) Likestillings – og diskrimineringsombudet og Likestillings – og diskrimineringsnemnda
- 5) Samråd mellom myndighetene og sivilt samfunn

1. Justering og presisering av lovverket

KUN støtter utvalgets forslag om at det bør innføres et forbud mot sammensatt diskriminering. Det er viktig at fokuset ikke bare er på et enkelt diskrimineringsgrunnlag, men at det også er fokus på diskriminering på flere grunnlag. Dette vil også sette fokus på at noen grupper utsettes for sammensatt diskriminering hvor ulike grunnlag samvirker og forsterker hverandre.

KUN deler utvalgets oppfatning om at aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er et godt virkemiddel for å fremme likestilling. Formålet med ARP er behovet for å sette fokus på virksomhetens arbeid med å forhindre uønsket diskriminering. Vår erfaringer er at mange virksomheter både i offentlig og privat sektor mangler kompetansen som skal til for å identifisere diskriminering og utarbeide tiltak for å fremme likestilling og mangfold, og vi har erfart behovet for bistand i form av veiledning og opplæring. En konkretisering og tydeliggjøring av ARP vil gjøre det enklere å sette seg klare mål og gjøre et systematisk og kontinuerlig likestillingsarbeid. Vi støtter utvalget i at aktivitetsplikten bør bli tydeligere i lovene og forslaget om å konkretisere aktivitetsplikten for både offentlige myndigheter og

for arbeidsgivere. Vi mener det er viktig at denne konkretiseringen ikke bare gjelder kjønn, men også nedsatt etnisitet, religion, livssyn, alder, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne. KUN mener det er spesielt viktig at aktivitetsplikten for offentlige myndigheter som myndighetsutøver, tjenesteprodusent og planlegger blir tydeligere og mer konkret.

2. Opprettelse av et direktorat for likestilling

KUN er enig med utvalget i at iverksettingsstrukturen på likestillingsfeltet er for svak til å realisere ambisjonene i likestillings lovgivningen. KUN mener det er behov for systematisk jobbing med likestilling. KUN mener det er viktig å styrke det regionale arbeidet for å fremme likestilling. I dag er Fylkesmennene, som gjennom sitt tildelingsbrev, er pålagt et ansvar for å veilede kommunene i deres likestillingsarbeid. Etter KUN sin erfaring fra arbeidet med prosjektet "regionalt senter for likestilling og mangfold" for de fem nordligste fylkeskommunene, har Fylkesmannsembetene varierende mulighet (ressurs og kompetanse) for å gjennomføre dette veilednings – og opplæringsarbeidet. KUN mener at det finnes tilstrekkelig fagkunnskap, metoder og data til å kunne si at vi har gode verktøy for å arbeide med likestillingsintegrering, men mangler det strukturelle og systematiske arbeidet med kunnskapsoverføring og kunnskapsdeling.

Forslaget om å opprette et nytt direktorat for likestilling er etter vårt syn riktig, både for å samle fagansvaret og sikre en helhetlig gjennomføring av likestillingspolitikken. Vi er også enige i at direktoratet skal omfatte alle diskrimineringsgrunnlag og ta de hensyn en slik flerdimensjonal tilnærming krever. KUN ser at det kan være hensiktsmessig å delegere oppgaver fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og løfte andre oppgaver fra beslektede direktorater, som Bufdir, Arbeids – og velferdsdirektoratet og IMDi, over til det nye likestillingsdirektoratet. Her er det imidlertid viktig å påse at ikke de andre direktoratene blir tappet for likestillingskompetanse. Det er viktig for mainstreamingsarbeidet (inkludering av kjønnsperspektivet) at det finnes kompetanse på likestilling i alle direktorater. KUN mener at det er en forutsetning at det nye likestillingsdirektoratet skal ha et regionalt nedslagsfelt og støtter modellen med fem regionkontor, der ett av kontorene skal ha et koordinerende ansvar med hensyn til styringsdialogen med departementet og arbeidet med den helhetlige kunnskapsutviklingen på feltet. KUN mener det er riktig å prioritere arbeidet med likestilling høyt, men dette må ikke skje på bekostning av etablerte institusjoner som allerede jobber i fagområdet. Videre mener KUN at regionkontorene bør bygges gradvis opp for å kunne etablere god fagkompetanse.

I etableringen og oppbyggingen av et direktorat er det viktig å bygge videre på de erfaringer og den kunnskapen som bestående kompetansemiljøer på området har. KUN er et slikt kompetansemiljø og vi bidrar gjerne med våre erfaringer og viser også til AFI-rapport/2010 "Regionale sentre for likestilling og mangfold – evalueringsrapport" og Kartleggingen *Vedvarende vikeplikt – En kartlegging av kommunalt og regionalt likestillingsarbeid (2011)*, som Likestillingsssenteret og Østlandsforskning gjennomførte på oppdrag fra Likestillingsutvalget.

3. 10-årig utviklingsprogram for regionalt og lokalt likestillingsarbeid, inkludert praktisk pådriver og prosessarbeid

KUN og Likestillingscenteret på Hamar har gjennom prosjektet *Regionalt senter for likestilling og mangfold* erfart at virksomhetenes kompetanse ofte er for lav til at de selv igangsetter arbeid med integrering av likestillingsperspektiv i planer og daglig drift. Det er derfor viktig at det finnes tilgjengelig kunnskap og ressurser om praktisk likestillingsarbeid regionalt og lokalt. KUN støtter utvalgets forslag om en større satsing på regionalt og kommunalt nivå i form av et tiårig utviklingsprogram. Kunnskapsnivået om praktisk likestilling er lav, men et 10-års systematisk kompetansehevingsprogram, vil gjøre at integreringsstrategien har langt større forutsetninger for å lykkes i framtida. KUN ser behovet for fagpersoner med en praktisk tilnærming som kan fungere som pådrivere og prosessledere, på regionalt og lokalt nivå. KUN støtter utvalget i at det gis mulighet for KUN å søke om midler til utviklingsprosjekter med formål å styrke det regionale og lokale likestillingsarbeidet. Vi vil her påpeke at KUN har gjennomført flere lokale og regionale analyser av offentlig tjenesteyting, jf. pkt.6.3 – 1.

KUN understreker at det er viktig at et nytt direktorat gis ramme og ressurser til at denne satsingen også inkluderer praktisk pådriver- og prosessarbeid. Det er utarbeidet mange gode veiledere, undervisningsopplegg og sjekklister som vil kunne bli tatt i bruk av flere, hvis de samtidig tilbys bistand fra kompetansemiljøer som kan være med å igangsette likestillingsaktiviteter i virksomhetene.

4. Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda

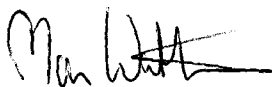
KUN støtter utvalgets forslag til alle endringer foreslått for LDO. Det er viktig at disse endringene blir gjennomført, særlig myndighet til å tilkjenne oppreisning, men også særlig ansvar for seksuell trakassering, styrket mulighet til å ha tilsyn med konvensjoner samt mulighet for å gi fri rettshjelp.

5. Samråd mellom myndighetene og sivilt samfunn

Det finnes i dag flere kontaktutvalg mellom myndighetene og sivilt samfunn, men ikke på kjønn.

KUN mener det er behov for kontaktutvalg – og råd på alle diskrimineringsområdene og støtter derfor forslaget om at det etableres et kontaktutvalg mellom sentrale myndigheter og likestillingsorganisasjonene.

Med hilsen

Mari Wattum
Daglig leder